AZ ELSŐ UTAZÁS AFRIKÁBA

"Park Lelkész! Koreában mi a kedvenc étele?"

"Ó, én leginkább a kimcsit és a dönsangzigét szeretem."

Amikor első alkalommal jöttem Kenyába, nagyon nehéz volt, mert az ottani étkezés számomra teljesen ismeretlen volt. A Sukumival, Ugalival és ezekkel a helyi fogásokkal egyáltalán nem tudtam megbarátkozni. Ha valahogyan lehetséges volt, nem ettem meg, a következő gondolattal a fejemben: "Az ember talán nem eszik meg bármit, ha éhes? Mivel most jóllakott vagyok, semmit sem tudok megenni. De később, ha farkaséhes leszek, mindent meg fogok tudni enni." Egyszerűen csak arra vártam, hogy borzasztóan megéhezzek. De Dorothy és Desso, akik ezt nem tudták tovább elviselni, feltették nekem a fenti kérdést. Amikor azt válaszoltam, hogy a dönsangzigét és a kimchi szeretem, a testvérnő tovább faggatózott: "Miből készítik a dönsangot?" "Babból." Amikor meghallotta, Dorothy testvérnő nagyon megörült és azt mondta: "Park Lelkész, akkor nem kell tovább aggódnia. Holnap vásárolunk babot, és készítünk dönsangot!" Egy kicsit zavart lettem, hiszen ők azt hiszik, hogy olyan egyszerű elkészíteni a babból a dönsangot. Mondtam nekik, hogy ez így nem fog menni, mert a Dönsang elkészítéséhez egy évre van szükség. Dorothy megjjedt majd megkérdezte: "Milyen étel az, amihez egy évre van szükség?" Erre pontosan elmeséltem, hogyan készítik a dönsangot: "Először meg kell főzni a szójababot. Aztán beletöltik egy tálba, erősen lenyomják, amíg felveszi a tál formáját. Ezt a nyers tésztát kiveszik a tálból és egy hónapig hagyják száradni. Ezalatt penész képződik benne, és elkezd erjedni. Ennek a masszának a továbbiakban a napon kell jól kiszáradnia. Majd egy hordóba sózott vizet töltenek és hozzáadják a masszát, ami ekkor a tetején úszik. A víz elvonja a massza ízét és néhány benne lévő anyagot és így kerül a szójaszószhoz. Ami ezen felül marad, az a dönsang. Ez a folyamat egy évig tart." Dorothy testvérnő meglepődött és azt mondta: "Mi 30 perc alatt képesek vagyunk bármilyen fogást elkészíteni, a szántóföldtől az asztalig. Mindnyájunknak nevetnünk kellett.

Később Dorothyval és Dessoval elmentünk bevásárolni. A piacon volt fejeskáposzta. Nagyon örültem, amikor megláttam ezt a fejeskáposztát és hálás voltam a testvérnőnek, hogy megvette. Szomorúan rám nézett és azt mondta, hogy ő ebből még soha semmit nem főzött. Erre én azt mondtam: "A fejeskáposzta is azt egyik kedvenc ételem. Nekem megfelel, ha egyszerűen csak megfőzi." Attól a naptól nyugodt voltam, mert a káposztát meg tudtam enni. Mindegy volt, hogy mennyire volt puhára főzve.

Számomra nehézséget jelentett, hogy megegyem a helyi ételeket, de lassan-lassan hozzá tudtam szoktatni magam, hogy a Sukumit, Ugalit és a gánai bufut is meg tudjam enni. Egy napon evangélizációt vezettem Kenyában, Migoriban. Egy helyi lelkész ebédelni hívott

bennünket. Az irántam érzett tiszteletből teljes szívvel készítették elő az ebédet. Egy sötét szobában ettünk, amiben csak egy kicsi gyertya világított. Sokféle fogás volt, rizs, vágott fejeskáposzta, hal és csirke. Kenyában a csirke szörnyen drága. Ezért sokan vannak, akik soha életükben nem kóstoltak csirkét. A lelkész felesége különleges odaadással készítette el a csirkét. Tizenketten voltunk, a csirke pedig hét részre volt vágva, úgyhogy elég nehéz volt elosztani köztünk. Ezért én egyáltalán nem nyúltam a csirkéhez, hogy mások ehessenek belőle. Tettem a tányéromra a vágott káposztából és meg akartam enni. De jaj! Egyáltalán nem tudtam enni belőle. Ugyanis számomra teljesen rossz volt, mivel egy különös fűszer volt a káposztában. Ekkor szívesen ettem volna halat, de a halat pikkellyel együtt tálalták, és emiatt a szag miatt egyáltalán nem tudtam enni a halból. Legvégül megkíséreltem a rizs mellé babsalátát tenni a tányéromra, mert az jól meg volt fűszerezve. Miután a számba tettem a rizst, aztán vettem a babból is, éreztem, hogy kavicsok vannak a számban. A fogásnak körülbelül a fele kavicsokból állt. Nem akartam, hogy a többiek meghallják, hogy kavics van a számban, mert azt láttam, hogy mindenki morgás nélkül ette a babot. Mivel úgy nézett ki, hogy egyedül csak én vagyok olyan kukacoskodó és morcos, a nem köphettem ki a kavicsokat. Tehát lassan ettem a rizsből, a kavicsokat pedig óvatosan rácsúsztattam a nyelvemmel a kanálra.

Talán az afrikaiak egyáltalán nem válogatják ki a babtermésből a kavicsokat, hanem mindet úgy hagyják, és egyszerűen megfőzik. Gond nélkül megették, és úgy tűnt, hogy csak nekem volt kellemetlen. Mialatt Afrikában a helyi lakosokkal töltöttem az időt, a következő gondolatom támadt: "Én eddig csak a testemnek éltem." Azon igyekeztem, hogy hozzászokjak az ételeikhez. De ez nem volt olyan egyszerű. Amikor másodszor utaztam Afrikába, szerencsére nem volt problémám az evéssel, mert Jong-Duk Kim és Jong-Su Yun misszionáriusok már ott voltak. Mire elhagytam Afrikát, addigra hozzászoktam a legtöbb afrikai ételhez. Ezért nagyon boldog voltam.

MIÉRT NEM LÁTOGATSZ EL GÁNÁBA?

1994-ben, amikor először látogattam el Afrikába, meg akartam látogatni a német gyülekezetet, ahol Kwon Lelkész dolgozik. Szombat délután indultunk repülővel és egy londoni kitérő után késő este landoltunk Frankfurtban. Majd nagy sietve Mainzba utaztunk, Kwon Lelkész lakásába, ahol éjszakára megszálltunk és vasárnap reggel néhány testvérrel Istentiszteletet tartottunk. Az Istentisztelet után Göttingenbe utaztunk, ami kb. 300 km-re fekszik Mainztól. Néhány órán keresztül úton voltunk, Göttingenben Istentiszteletet tartottunk és késő este visszamentünk Mainzba. Másnap korán reggel tovább kellett utaznom Afrikába. Ez a program számomra rendkívül megerőltető volt, és azt gondoltam: "Miért tervezett mindent

ilyen sűrűre?" Ám az Istentiszteletet, amit Göttengenben tartottam, nem tudom elfelejteni. A göttingeni gyülekezet akkoriban csak gánai emberekből állt, akik Németországban éltek. Először fordult elő, hogy afrikaiaknak hirdettem az Igét. Közvetlenül az Istentisztelet előtt érkeztünk Göttingenbe. Leültünk az Imateremben, ahol kb. 20-30 afrikai táncolt, dobolt és énekelt. Mivel még soha nem tartottam ilyen Istentiszteletet, és Koreában soha nem szoktunk táncolni, nem tudtam, hogyan kell viselkednem. Nagyon meglepődtem, csak álltam ott és tapsoltam. Aztán elkezdtem prédikálni. Tolmács segítségével prédikáltam, a hangulat nyugodt volt, és láttam, ahogyan az emberek elmélyülnek az Igében.

A prédikáció után mindnyájan hozzám jöttek, és kérdéseket tettek fel. Így beszélgettünk tovább, együtt. Az egyik férfi meghívott bennünket magához. Tulajdonképpen vissza kellett volna mennünk Mainzba, mégis vele mentünk, nála ettünk és beszélgettünk. Akkor nagyon közel kerültem a gánai emberekhez.

A második afrikai látogatást 1995-re terveztem. Amikor Samuel testvér és a felesége meghallották, hogy ismét Afrikába fogok repülni, Kwon Lelkész segítségével azt kérdezték tőlem: "Park Lelkész, miért nem mész el Kenyába és Gánába? Gánában lakik az én szeretett családom. Még ha nehéz is, menj el Gánába, és hirdesd ott is az lgét." Teljes szívvel imádkoztak értem, én viszont visszautasítottam őket: "Nagyon szeretnék Gánába repülni, de sajnos nincs időm." Ennek ellenére ők újra azt mondták: "Hiszen egy pár nap is elég lenne, kérlek, feltétlenül látogass el Gánába!" Ám én udvariasan újra visszautasítottam őket: "Sajnos nem megy. Amikor Kenyából visszatérek Koreába, rögtön evangélizációt kell vezetnem, és nagyon sűrű a programom. Ez most csakugyan lehetetlen." Azt hittem, hogy ha mindezt elmagyarázom, Samuel testvér feladja, ám ő harmadszor is megkért. Ezennel nem tudtam nemet mondani. Megváltoztattam a tervemet, és azt mondtam neki, hogy kb. egy hétre Gánába fogok látogatni. Nagyon örültek neki.

Amikor másodszor mentünk Afrikába, először ellátogattunk Kenyába, majd Gánában akartunk Evangéliumot hirdetni. Mivel Samuel testvér nem tudott Gánába jönni, elküldte a feleségét, Terezát. Mindent előkészített, amire Gánában szükségünk lehetett, egy házat, amelyben lakhattunk, egy autót, egy Asal nevű sofőrrel, kávét, teát, cukrot, kenyeret, stb. De nem csak élelmiszert, hanem tálakat, tányérokat, evőeszközöket, és így tovább. Noha ez volt az első látogatásunk Gánában, mindezeknek köszönhetően probléma nélkül vezethettük végig az evangélizációs utunkat.

Én nem gondoltam másra, csak arra, hogy a Göttingenben élő gánaiaknak hirdessem az Evangéliumot, ugyanis azért imádkoztam. De Isten ez alkalommal, egy utat nyitott előttünk, így sok afrikainak hirdethettük Gánában az Evangéliumot. Azóta Lee Jun-Hyun, Jang Man-Gil

és Ban Young-Sun misszionáriusokat egymás után küldtük Gánába. Láthattuk, ahogyan egymás után születnek újjá az emberek Gánában, ezek által a misszionáriusok által. Emiatt leírhatatlanul nagy örömöt és hálát érzek.

Isten a következő bölcsességre vezetett el bennünket. Noha úgy tűnhet, hogy mindenféle tervezés nélkül élünk, de valójában Isten minden pillanatban vezet bennünket, ezért semmi szükség nincs tervek elkészítésére, és arra, hogy jó előre döntéseket hozzunk. Kezdetben úgy tűnik, mintha mi magunk terveztünk és tettünk volna meg mindent. De ha visszatekintünk, felismerhetjük, hogy semmi sincs, ami általunk készült volna el, hanem csak Isten vezetett bennünket. Eleinte aggódtunk és idegesek voltunk a nagy tervek miatt, de utána láthattuk Istent, aki mindig velünk van, vezet bennünket és segít nekünk. Ezáltal valóban hinni tudtunk abban, hogy Isten vezet minket, és dicsőíttetik általunk, amikor egy ismeretlen és váratlan dologgal találjuk magunkat szemben. Kezdetben nyugtalan voltam egy-egy esemény előtt, de miután ezt egyszer-kétszer megtapasztaltam, a reményemet és várakozásomat Istenbe tudtam helyezni, a következő szívvel: "Isten mi okból engedte, hogy ezzel a dologgal találkozzak? Hogyan akarja ezt Isten megváltoztatni?"

A misszionáriusok Afrikában igen sok nehézséggel küzdenek a munkájuk során. Nekem is, aki a misszionáriusaink mögött állok, gyakran nagy kő nyomja a szívemet. De Isten minden esetben segített nekünk és a problémákat áldássá változtatta. Ezért tudjuk Isten állandóan dicsérni és a nehézségekben minden reményt és várakozást Istenbe helyezni, amikor arra gondolunk: "Isten hogyan fogja megoldani ezt a problémát?"

Ha az embereket nézem, akik visszautasítják Istent, aki él és őket vezeti, és akik csak emberi módon és emberi gondolatokat követve élnek, nagyon butának találom őket, és nagyon sajnálom őket. Isten minden embernek az ura szeretne lenni, és minden embert szeretne vezetni. De ők ezt az Istent visszautasítják, elmerülnek a saját gondolataikban, és csak a látható dolgokat követik. Így aztán teljesen természetes, hogy folyton aggódnak és nem tehetnek mást, mint hogy elszenvedik, ha olyan dologgal állnak szemben, ami felülmúlja a képességeiket.

Az én életemben Isten minden pillanatban szabadságot adott nekem és vezetett engem. Én úgy élek, hogy erre az Istenre tekintek, és benne bízok. Annyira szerencsés, boldog és hálás vagyok, hogy nem tudom szavakba önteni.